
Wolin, Wzgórze Wisielców, st. 10, wykop 3, gm. loco, woj. szczecińskie, AZP 22-06/74

Informator Archeologiczny : badania 32, 210-215

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wąsowo, stan. 29, gm. Kuślin, woj. poznańskie, AZP 53-21/69 - patrz: mezolit

Wieliczka, st. 95, gm. *loco*, woj. krakowskie, AZP 104-58/14 - patrz: neolit

Wieliczka-Roźnowa, st. 13, gm. *loco*, woj. krakowskie, AZP 104-57/13 - patrz: neolit

Wierzbowa, st. 1, gm. Wartkowice, woj. sieradzkie, AZP 62-48/4 - patrz: wczesna epoka żelaza

Wojnicz, st. 3, gm. *loco*, woj. tarnowskie, AZP 105-65/20 - patrz: wczesna epoka żelaza

WOLIN, Wzgórze Wisielców, st. 10, wykop 3, gm. *loco*, woj. szczecińskie, AZP 22-06/74

- osada wczesnośredniowieczna

Archeologiczne badania wykopaliskowe w Wolinie na stan. 10 usytuowanym na południowym stoku Wzgórza Wisielców od strony rzeki Dziwny, były prowadzone w latach 1996-98 przez Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk Pracownia Archeologiczna w Wolinie oraz Muzeum Narodowe w Szczecinie pod kierownictwem prof. dr hab. Władysława Filipowiaka. Początkowo celem powyższych badań było rozpoznanie funkcji tego stanowiska. W roku 1996 badania ograniczyły się wyłącznie do założenia czterech wykopów o charakterze sondażowym usytuowanych w jednej osi prostopadle do linii brzegowej rzeki. W sumie założono cztery sondaże, trzy o długości 10 i szerokości 1 m oraz jeden o długości 5 m i szerokości 1 m. Przeprowadzone w ten sposób badania pozwoliły rozpoznać stratygrafię stanowiska na długości 46 m, tak pod względem kulturowym jak i geomorfologicznym. Ze względu na bardzo małą szerokość sondaży, eksplorację prowadzono warstwami niwelacyjnymi. Niestety ze względu na ogromne problemy z odwodnieniem nie możliwe było kontynuowanie badań na sondażu położonym najbliżej koryta rzeki (wykop nr 2). Na najniższym poziomie osadniczym (oznaczonym jako warstwa niwelacyjna VI) w obrębie wykopu nr 1 i 3 zarejestrowano pozostałości konstrukcji drewnianych: najprawdopodobniej budynku (sondaż 1) oraz, co wykazały późniejsze badania, doskonale zachowanych umocnień nabrzeża portowego (sondaż 3). Charakter konstrukcji umocnień nabrzeża, a następnie odkrycie w ich obrębie wraku łodzi Wolin 8 spowodowało przeprowadzenie w latach następnych regularnych badań wykopaliskowych na tym stanowisku, prowadzonych już jednak warstwami naturalnymi. Sondaż nr 3 poszerzono rozmiarach wykop o rozmiarach 5 na 7 m (rok 1997). a następnie o kolejny wykop o wymiarach 5 na 6 m (rok 1998). Podczas badań wykopaliskowych na wykopie 3 oprócz stratygrafii pionowej, w warstwie VI zastosowano także dodatkowo metodę stratygrafii poziomej. Wiązało się to z hipotezą, iż w jej obrębie mamy do czynienia z kilkoma fazami rozbudowy umocnień nabrzeża portowego odpowiadającymi poszczególnym cyklom osadniczym na tym stanowisku. W ten sposób w obrębie warstwy VI wydzielono 5 stref (oznaczonych kolejno jako strefa A, B, C, D i E) obejmujące obszary pomiędzy kolejnymi szeregami ścianek plecionkowych idąc od strony stoku wzgórza w kierunku brzegu rzeki.

Opis warstw i obiektów:

Warstwy I i II były warstwami o charakterze geomorfologicznym pozbawionymi śladów osadnictwa.

Warstwę III w profilu zachodnim z roku 1997 wyznaczają poziomy 4, 5, 6 i 7. W poszerzonej w tym roku części wykopu 3 zasadniczy element warstwy III stanowi poziom 5, którego wypełniskiem jest czarny piasek. W spągu warstwy III występują obiekty gliniane z domieszką żółtego piasku, oznaczone na profilu zachodnim z roku 1997 jako poziom 7. Pod gliną warstwy III występuje na całej powierzchni wykopu warstwa spalenizny oznaczona jako poziom 8, wyznaczająca początek warstwy IV.

Warstwę IV stanowią: poziom 8 (warstwa spalenizny) i poziom 9 (czarny piasek z domieszką iłu). W warstwie tej wystąpiły wierzchołki 13 kołków drewnianych. Osiem z nich stanowi układ będący kontynuacją ścianki plecionkowej wydatowanej dendrochronologicznie w roku ubiegłym na lata 959-960.

Warstwę V na profilu zachodnim z roku 1997 stanowią poziomy 12, 13 i 14. Zasadniczy jej poziom wyróżniony na całej powierzchni wykopu stanowi poziom 13, o ciemnobrązowym zabarwieniu. Wypełnisko jego to próchnica z domieszką mierzwy i torfu. Miejscami w spągu warstwy wystąpiły bardzo cienkie nawarstwienia żółtego piasku (zaznaczone na rzucie poziomym warstwy). W warstwie V wystąpiły wierzchołki 50 kołków drewnianych, z Których 14 stanowi kontynuację ścianki plecionkowej zarejestrowanej podczas badań ubiegłorocznych i wydatowanej dendrochronologicznie na lata 959 i 960. Niwelacje kołków oraz ich średnicę zaznaczono na rzucie poziomym warstwy.

Warstwa VI:

strefa B

Strefa ta obejmuje obszar pomiędzy profilem północnym wykopu a ścianką plecionkową wchodzącą w profil północny wykopu. Ścianka ta jest kontynuacją ścianki wydatowanej w roku ubiegłym na lata 959 i 960. Ścianka ta jest gęsto zaplatana wokół 11 pochylonych lekko w kierunku wody dębowych palików (dranic), z których 6 to podwójne dranice. Tak więc w sumie badany w tym roku odcinek ścianki plecionkowej powstał w oparciu o konstrukcję 17 dranic. Ścianka przy 6 dranicy jest wzmocniona dodatkowo okrągłakiem wbitym tuż za plecionką od strony profilu północnego. W obrębie tej strefy wystąpiły także dwa wolno stojące pale (okrągłaki) raczej niezwiązane bezpośrednio ze ścianą plecionkową. W wypełnisku warstwy nad poziomem szarego piasku rzeczno-brzozy nie ma faszyny, która jest charakterystyczna dla umocnienia nabrzeża w strefie C.

strefa C

Strefa ta obejmuje obszar pomiędzy ściankami plecionkowymi strefy B oraz kolejną ścianką plecionkową, biegnącą również łukiem równolegle do ścianki strefy B. Ścianka strefy C podobnie jak ścianka strefy B wpada w profil północny wykopu. Ścianka jest pochylona w kierunku wody. Ścianka strefy C jest połączona węzłem z kolejną, ścianką plecionkową biegnącą do niej prostopadłe i wchodzącą w profil zachodni wykopu, zbudowaną z trzech okrągłaków. Ścianka strefy C zbudowana jest z okrągłaków za wyjątkiem dwóch dranic w działce j w tym jednej w węźle łączącym to ściankę ze ścianką wspomnianą powyżej. Jest ona także wzmocniona dodatkowymi elementami wraku łodzi Wolin 8, który rozebrany na części został wykorzystany do wzmocnienia ścianki plecionkowej nabrzeża. Elementy wraku, głównie części poszycia burt łodzi zostały dodatkowo zaklinowane na ścianie okrągłakami.

Elementy łodzi oprócz tych wspierających ściankę plecionkową wystąpiły także na cienkiej warstwie mierzwy zalegającej tuż nad faszyną umacniającą spąg warstwy VI. Podstawowy element wypełniska warstwy stanowi torf z mierzwą, ścinkami drewna, ości rybich oraz jednego obiektu z dużą ilością węgielków. W całym wypełnisku warstwy, podobnie jak w strefie B, występuje bardzo duża ilość masowych materiałów zabytkowych w postaci fragmentów naczyń ceramicznych oraz kości zwierzęcych. Spąg warstwy w tej strefie jest umocniony bardzo starannie i gęsto ułożoną faszyną, która zalega tuż nad warstwą szarego piasku rzeczno-brzozy. Tuż nad faszyną zalega bardzo cienka około 3 cm miąższości warstwa mierzwy.

strefa D

Strefa ta obejmuje obszar rozgraniczony z jednej strony ścianką plecionkową strefy C z drugiej natomiast dwoma równoległymi ściankami plecionkowymi biegnącymi tuż przy profilu południowym wykopu- Pierwsza z tych ścianek biegnie od wschodu (zarejestrowano ją również w wykopie ubiegłorocznym jako najdalej wysuniętą w kierunku wody). Kończy się ona natomiast w działce n i nie dochodzi do profilu zachodniego. Jest ona zbudowana z 14 cienkich okrągłaków rozmieszczonych w mniej więcej równych odstępach. W dwóch wypadkach w działce n są po dwa kołki razem. Plecionka wokół nich jest bardzo cienka i słabo zachowana, podobnie jak kolejna równoległa do niej ścianka plecionkowa biegnąca tuż przy samym profilu południowym wykopu.

Pierwotnie była ona zbudowana w oparciu o 15 cienkich kołków (okrąglaków), z których dwa się nie zachowały. Sama plecionka jest cienka, słaba i źle zachowana. Na dnie strefy na samych piasku rzeczny brak umocnienia w postaci faszyny jakie wystąpiło w strefie C.

Materiał zabytkowy:

Ceramika :

W wyniku badań na tym stanowisku zarejestrowano łącznie 15163 fragmenty naczyń ceramicznych, które wraz z materiałami faunistycznymi stanowią najliczniejszą kategorię zabytków.

Ceramikę zarejestrowano w obrębie wszystkich czterech wykopów.

W wykopie nr 1, który miał charakter sondażowy wyróżniono sześć poziomów niwelacyjnych, z których dwa pierwsze to warstwy geomorfologiczne pozbawione całkowicie materiału zabytkowego. W kolejnych warstwach III-VI zanotowano łącznie 2065 fragmentów wczesnośredniowiecznych naczyń ceramicznych, w tym 204 fragmenty wylewów, 1774 fragmenty brzuśców naczyń oraz 87 fragmentów części dennych. Najniższy poziom niwelacyjny (VI) jest reprezentowany przez 558 fragmentów naczyń ceramicznych, wśród których nieznaczną przewagę posiada ceramika wykonana w technice częściowego obtaczania górą występująca razem z naczyniami wykonanymi w technice całkowitego obtaczania. Łącznie w warstwie tej wyróżniono 88 fragmentów wylewów, 445 fragmentów brzuśców oraz 25 fragmentów części dennych. Pod względem typologicznym najliczniejszą grupę stanowią naczynia typu Menkendorf - 48 % (42 wylewy) oraz naczynia typu Fresendorf- 17 % (15 wylewów). Grupę naczyń częściowo obtaczanych górą uzupełniają 1 wylew naczynia typu Feldberg. W grupie naczyń całkowicie obtaczanych najliczniejsze są formy naczyń typu Vipperow - 16 % (14 wylewów). Grupę tą uzupełniają 2 wylewy naczynia typu Teterow, 1 wylew naczynia z cylindryczną szyjką typu K oraz 1 wylew naczynia o brzegach zagiętych do wewnątrz typu Bobzin. W warstwie tej wystąpiło także 8 wylewów zbyt drobnych, co uniemożliwiło ich precyzyjną analizę typologiczną. Diametralnie inaczej przedstawia się sytuacja w warstwie V, w której zdecydowanie dominuje ceramika całkowicie obtaczana, przy zaledwie śladowym udziale naczyń częściowo obtaczanych górą. W warstwie tej zanotowano łącznie 461 fragmentów naczyń, w tym 51 fragmentów wylewów, 375 fragmentów brzuśców oraz 35 fragmentów części dennych. Pod względem typologicznym zdecydowanie dominują formy naczyń typu Vipperow - 24 wylewy, przy znacznym udziale ceramiki typu Teterow - 17 wylewów. Zespół ten uzupełniają formy naczyń typu K. - 7 wylewów, typu Weisdin - 1 wylew oraz jedno naczynie częściowo obtaczane górą typu Menkendorf. Jednego drobnego fragmentu wylewu nie poddano klasyfikacji. Ceramika w kolejnej warstwie IV jest reprezentowana już wyłącznie przez naczynia całkowicie obtaczane. W warstwie tej wystąpiło łącznie 53 fragmenty wylewów, 728 fragmentów brzuśców oraz 21 fragmentów części dennych. Typologicznie najliczniej są reprezentowane również formy naczyń typu Vipperow - 42 wylewy, którym towarzyszą naczynia typu Teterow – 8 wylewów oraz typu K - 2 wylewy. Jednego drobnego fragmentu naczynia nie poddano klasyfikacji.

W warstwie III zarejestrowano 244 fragmenty naczyń, w całości wykonanych w technice całkowitego obtaczania. W grupie tej wystąpiło 12 fragmentów wylewów, 226 fragmentów brzuśców oraz 6 fragmentów części dennych. Pod względem typologicznym również i w tej warstwie dominują formy naczyń typu Vipperow - 8 wylewów, które występują wraz z ceramiką typu Teterow - 3 wylewy oraz typu K - 1 wylew. W warstwach I i II będących warstwami geomorfologicznymi nie zarejestrowano materiałów zabytkowych.

W wykopie 4, na którym również wydzielono sześć poziomów niwelacyjnych, z których dwa pierwsze stanowiły wyłącznie poziomy geomorfologiczne pozbawione materiału zabytkowego, zarejestrowano łącznie 1618 fragmentów wczesnośredniowiecznych naczyń ceramicznych, w tym 159 wylewów, 1375 fragmentów brzuśców oraz 84 fragmenty den. W obrębie najniższego poziomu niwelacyjnego, w którym wystąpiło 171 fragmentów naczyń, w tym 15 fragmentów wylewów, 150 fragmentów brzuśców oraz 6 fragmentów den, nieznaczną przewagę ilościową posiada ceramika wykonana w technice częściowego obtaczania, która występuje łącznie z naczyniami całkowicie obtaczanymi. Pod względem typologicznym w warstwie tej wyróżniono formy naczyń typu Menkendorf - 5 wylewów, typu Fresendorf - 2 wylewy oraz 5 fragmentów wylewów naczyń

całkowicie obtaczanych typu Vipperow. Równie niewielka ilość ceramiki wystąpiła w warstwie V, w której zanotowano łącznie 228 fragmentów naczyń, w tym 22 wylewy, 193 fragmenty brzuśców oraz 13 fragmentów den. Dominującym w niej składnikiem są naczynia całkowicie obtaczane, reprezentowane przez formy typu Vipperow - 14 wylewów oraz typu Teterow - 1 wylew. Wśród naczyń częściowo obtaczanych górą wystąpiły formy typu Menkendorf - 4 wylewy oraz typu Fresendorf - 2 wylewy. Jeden drobny fragment wylewu nie poddano klasyfikacji typologicznej. Najliczniejszy materiał ceramiczny w wykopie 4 zarejestrowano w warstwie IV, w której wystąpiło łącznie 947 fragmentów naczyń, w tym 98 fragmentów wylewów, 791 fragmentów brzuśców oraz 58 fragmentów części dennych. Również w tej warstwie zdecydowanie dominującym czynnikiem są naczynia wykonane w technice całkowitego obtaczania, którym towarzyszy ceramika częściowo obtaczana górą. Pod względem typologicznym dominują formy naczyń typu Vipperow - 45 wylewów oraz typu Teterow - 29 wylewów. W mniejszym udziale wystąpiły naczynia z cylindryczną szyjką typu K - 8 wylewów i typu Weisdin - 2 wylewy. Wśród naczyń częściowo obtaczanych górą wystąpiły formy typu Menkendorf - 6 wylewów oraz typu Fresendorf - 4 wylewy. Czterech drobnych fragmentów wylewów nie poddano klasyfikacji typologicznej. Również niewielka ilość ceramiki wystąpiła w warstwie III, w której zanotowano łącznie 272 fragmenty naczyń, w tym 24 wylewy, 241 fragmentów brzuśców oraz 7 fragmentów den. Naczynia w tej warstwie są reprezentowane wyłącznie przez formy wykonane w technice całkowitego obtaczania, wśród których dominują naczynia typu Teterow - 9 wylewów oraz typu Vipperow - 8 wylewów. Zespół ten uzupełnia 1 wylew naczynia typu K oraz 6 drobnych fragmentów wylewów, których nie poddano klasyfikacji.

W wykopie 4 wystąpiło również 128 fragmentów naczyń o bardzo wysokim standardzie technicznym znacznie przewyższającym typową ceramikę wczesnośredniowieczną, tak że można ją wręcz nazwać „porcelaną” wśród naczyń wczesnośredniowiecznych. Ceramika ta jest reprezentowana przez cienkościenne naczynia wykonane w technice całkowitego obtaczania i charakterystycznej kremowej barwie pokrywającej tak zewnętrzne jak i wewnętrzne ścianki naczyń. Warto zaznaczyć, iż jak dotychczas nie posiadamy analogii dla tej ceramiki tak w obrębie wczesnośredniowiecznych stanowisk w Wolinie jak i na Pomorzu Zachodnim. Nie przyniosły również rezultatu próby znalezienia analogii dla tej ceramiki w południowej Szwecji oraz w północnych Niemczech. W wykopie 4 wystąpiły w sumie pozostałości najprawdopodobniej ośmiu naczyń: 3 typu Teterow i 5 typu Vipperow. Zasadniczym wątkiem zdobniczym wszystkich tych naczyń są dookolne ryte żłobki pokrywające powierzchnię od mniej więcej jednej trzeciej wysokości naczynia, aż do nasady szyjki lub załomu brzuśca. W przypadku naczyń typu Teterow strefa tuż poniżej nasady szyjki jest rozdzielona od strefy zdobionej dookolnymi żłobkami w jednym przypadku drobnymi i nachodzącymi na siebie liniami falistymi, w drugim natomiast ukośnymi nacinanymi żłobkami. W przypadku trzeciego naczynia typu Teterow dookolne żłobki występują aż do największej wydętości brzuśca, na której to znajduje się ornament w postaci układu nachodzących na siebie drobnych linii falistych. W górnej strefie tego naczynia pomiędzy największą wydętością brzuśca a nasadą szyjki znajduje się tylko jeden ornament pośrodku niej w postaci nacięć tworzących bruzdy w kształcie półksiężyca. Wśród form naczyń typu Vipperow szczególną uwagę zwracają naczynia, w których obszar pomiędzy największą wydętością brzuśca a odgięciem wylewu jest zdobiony ornamentem szerokich nacinanych grzebykiem zygzaków charakterystycznych raczej dla ceramiki menkendorfskiej. W przypadku lepiej zachowanego naczynia ornament ten jest oddzielony od zalegającej poniżej niego strefy dookolnych żłobków linią krótkich nacięć tworzących bruzdy w kształcie półksiężyca. Układ wątków ornamentacyjnych w postaci krótkich ukośnych nacięć tworzących bruzdy w kształcie półksiężyca i zalegających pod nimi nieregularnych nachodzących na siebie linii falistych, które oddzielają odgięcie krawędzi wylewu od strefy zdobionej dookolnymi żłobkami jest charakterystyczne także dla dwóch kolejnych naczyń z omawianej grupy. Niestety nie udało się dopasować do powyższych typów form zachowanych części dennych naczyń wykonanych w powyższej technologii. Dna tych naczyń posiadają średnicę - 7 i 8 cm i we wszystkich przypadkach są to formy, które pod względem kształtu możemy zaliczyć do grupy I:b:1 wg. Łosiński 7 Rogosz (Łosiński & Rogosz 1986:48).

Wykopu 3. Najmłodszy zarejestrowany na stan. 10 poziom osadniczy, oznaczony na wykopie 3

jako warstwa III dostarczył w sumie 2032 fragmenty naczyń ceramicznych, w tym 208 fragmentów wylewów, 1770 fragmentów części brzuśców oraz 54 fragmenty części dennych. Pod względem techniki wykonania naczyń zdecydowanie dominuje w tej warstwie ceramika całkowicie obtaczana, która stanowi aż 96 %. Natomiast pozostałości naczyń wykonanych w technice częściowego obtaczania stanowiły zaledwie 4 %. Ze względu na bardzo duże rozdrobnienie wylewów analizie jakościowo-ilościowej poddano zaledwie 130 z 208 zarejestrowanych wylewów. Dwa podstawowe komponenty w strukturze naczyń tej warstwy stanowiła ceramika typu Vipperow- 61 % (79 wylewów) oraz typu Teterow - 26 % (34 wylewy). Pozostałe formy naczyń były reprezentowane zaledwie w ilości śladowej: naczynia typu Weisdin - 2 % (3 wylewy), typu K - 2 % (3 wylewy), typu Warder - 2 % (3 wylewy) oraz typu Bobzin również 2 % (3 wylewy). Ceramika częściowo obtaczana była reprezentowana wyłącznie przez naczynia typu Menkendorf, których udział wyniósł prawie 4 % (5 wylewów).

W warstwie IV zanotowano łącznie 2078 fragmentów naczyń ceramicznych, w tym 278 fragmentów wylewów, 1741 fragmentów części brzuśców oraz 59 fragmentów części dennych naczyń. Wśród wylewów stan zachowania 220 fragmentów pozwolił na ich analizę jakościowo-ilościową. Trzy podstawowe elementy zespołu stanowiły tu naczynia całkowicie obtaczane typu Vipperow - 56 % (122 wylewy), typu Teterow - 22 % (49 wylewów) oraz naczynia częściowo obtaczane typu Menkendorf - 7 % (16 wylewów). Zespół ten uzupełniały formy naczyń całkowicie obtaczanych typu Bobzin - 5 % (11 wylewów), typu Warder - 4 % (9 wylewów), typu K - prawie 4 % (8 wylewów), Weisdin - około 1,5 % (3 wylewy) oraz około 1 % (2 wylewy) naczyń częściowo obtaczanych typu Fresendorf. W materiale ceramicznym wystąpił także 1 fragment pokrywy należący najprawdopodobniej do naczynia typu Bobzin.

W warstwie V zanotowano łącznie 1506 fragmentów naczyń ceramicznych, w tym 221 fragmentów wylewów, 1217 fragmentów części brzuśców oraz 68 fragmentów części dennych. Pod względem techniki produkcji naczyń zdecydowanie przeważają naczynia wykonane w technice całkowitego obtaczania, przy znacznie mniejszym udziale naczyń częściowo obtaczanych. Z powyższej grupy wylewów naczyń klasyfikacji poddano 178 wylewów, 43 wylewów nie sklasyfikowano ze względu na ich fragmentaryczny stan zachowania. Pod względem ilościowym zdecydowanie dominują naczynia typu Vipperow, które stanowią 51 % zespołu (91 wylewów). Na drugim miejscu jednakże przy znacznie mniejszym udziale wystąpiły naczynia częściowo obtaczane typu Menkendorf - 16,3 % (29 wylewów). Ceramika częściowo obtaczana była jeszcze reprezentowana przez naczynia typu Fresendorf- 4,5 % (8 wylewów) oraz typu Woldegk - 0,5 % (1 wylew). Pozostałe składniki zespołu to naczynia całkowicie obtaczane typu Teterow - 13,5 % (24 wylewy), typu K - 2,8 % (5 wylewów), typu Weisdin - 2,2 % (4 wylewy), typu Warder - 2,2 % (4 wylewy) oraz naczyń typu Kowall - 0,5 % (1 wylew). W powyższej grupie naczyń całkowicie obtaczanych wystąpiły także formy o brzegach zagiętych do wewnątrz - forma AII:3a1 wg. D. Selling (Selling 1955)- 9 wylewów, wśród których przynajmniej 2 możemy zaliczyć do typu Bobzin.

Jak już wspomniano dla warstwy VI zastosowano metodę stratygrafii poziomej

dzieląc ją na pięć stref. Najmniej liczny materiał ceramiczny wystąpił w strefie A, w której zanotowano łącznie 173 fragmenty naczyń, w tym 25 wylewów, 134 fragmenty brzuśca oraz 8 fragmentów den. Pod względem techniki wykonania naczyń wystąpiła tu wyłącznie ceramika częściowo obtaczana, zdecydowanie zdominowana przez formy naczyń typu Menkendorf - 83 % (20 wylewów). Formom tym towarzyszyły nieliczne naczynia typu Woldegk - 12 % (3 wylewy) oraz Fresendorf - 1 wylew. Jednego fragmentu wylewu nie sklasyfikowano ze względu na jego zły stan zachowania.

Znacznie liczniejsza była natomiast ceramika w strefie B, w której odnotowano 822 fragmenty naczyń, w tym 91 fragmentów wylewów, 675 fragmentów brzuśców oraz 56 fragmentów części dennych. Również w tej grupie naczyń zdecydowanie dominuje ceramika częściowo obtaczana - około 84 %, przy około 16 % udziale pierwszych naczyń całkowicie obtaczanych. Zdecydowanie najliczniejszą kategorię tworzą naczynia typu Menkendorf - 67 % (51 wylewów) oraz w znacznie mniejszym procencie ceramika typu Fresendorf- 13 % (10 wylewów) i Woldegk - 2,5 % (2 wylewy). W strefie tej wystąpił również jeden wylew naczynia typu Feldberg. Wśród ceramiki obtaczanej

wystąpiły naczynia typu Vipperow - 6,5 % (5 wylewów) oraz typu Kowall - 9 % (7 wylewów). Przy czym w przypadku tego ostatniego typu naczyń wystąpiły wątpliwości co do klasyfikacji dwóch naczyń, które można zaliczyć ewentualnie także do typu Warder. W strefie tej wystąpiło również 15 drobnych fragmentów wylewów, których nie poddano klasyfikacji typologicznej.

W strefie C wystąpiło łącznie 1860 fragmentów naczyń w tym 201 fragmentów wylewów, 1568 fragmentów brzuśców oraz 91 fragmentów części dennych. Pod względem techniki wykonania naczyń zdecydowanie dominuje ceramika częściowo obtaczana - 89 %, przy około 10 % udziale naczyń całkowicie obtaczanych. Pod względem typologicznym najliczniejszą kategorię naczyń stanowi ceramika typu Menkendorf - około 63 % (114 wylewów) przy znaczącym udziale, ceramiki typu Fresendorf - około 20 % (36 wylewów). Do ceramiki typu Fresendorf jest również zbliżona grupa naczyń o zagiętym do wewnątrz wylewie (AII: 3a1 wg. Selling) wykonanych w technice częściowego obtaczania. Pod względem jednak ich bardzo niskiego standardu technicznego w porównaniu z ceramiką fresendorfską bardziej nawiązują one do naczyń typu Menkendorf, a pod względem formy do I szeregu tych naczyń wg. Schuldt'a. Jednakże omawiane tu naczynia w większości przypadków posiadają znacznie bardziej rozbudowaną ornamentykę charakterystyczną raczej dla naczyń typu Fresendorf, a niespotykaną wśród naczyń I szeregu typu Menkendorf. W strefie tej wśród naczyń częściowo obtaczanych wystąpiły także naczynia typu Woldegk - około 4 % (8 wylewów). Ceramika całkowicie obtaczana była natomiast reprezentowana przez naczynia typu Vipperow - 9 % (17 wylewów) oraz jedno naczynie typu Teterow. Ze względu na szczątkowy stan zachowania nie sklasyfikowano 19 fragmentów wylewów.

W strefie D zarejestrowano łącznie 1728 fragmentów naczyń ceramicznych, w tym 134 fragmenty wylewów, 1513 fragmentów brzuśców oraz 81 fragmentów den. Pod względem techniki wykonania naczyń przeważają nadal naczynia wykonane w technice częściowego obtaczania - około 60 % przy około 40 % udziale naczyń całkowicie obtaczanych. W grupie tej najliczniej reprezentowane są naczynia typu Menkendorf - 36 % (40 wylewów), przy znaczącym udziale naczyń typu Vipperow - około 25 % (28 wylewów) oraz Fresendorf - około 15 % (17 wylewów). Zespół ten uzupełniają naczynia typu Woldegk - 9 % (10 wylewów), Bobzin - około 7 % (8 wylewów), Teterow - około 6 % (7 wylewów) i Weisdin - niecały 1 % (1 wylew). W strefie tej nie poddano klasyfikacji typologicznej zbioru 23 fragmentów wylewów ze względu na ich szczątkowy stan zachowania.

Natomiast w ostatniej strefie E wystąpiło łącznie 1454 fragmenty naczyń ceramicznych, w tym 176 fragmentów wylewów, 1268 fragmentów brzuśców oraz 10 fragmentów den. Pod względem techniki wykonania naczyń zanotowano podobnie jak w strefie D przewagę ceramiki częściowo obtaczanej – około 56 % przy prawie 44 % udziale naczyń całkowicie obtaczanych. Również w tej strefie podstawowe komponenty struktury tworzą naczynia typu Menkendorf - około 39 % (59 wylewów), typu Vipperow - około 34 % (52 wylewy) i typu Fresendorf - 15 % (23 wylewy). Zespół ten uzupełniają naczynia typu Woldegk - około 2,5 % (4 wylewy), typu Weisdin - około 2,5 % (4 wylewy) oraz naczynia całkowicie obtaczane typu Teterow - około 6 % (9 wylewów) i typu K - około 1 % (2 wylewy). Grupę 23 fragmentów wylewów nie poddano klasyfikacji ze względu na ich zbyt małe rozmiary.

Analiza chronologiczna

W oparciu o analizę ceramiki można stwierdzić, iż na obszarze badanego wykopaliskowe południowego stoku Wzgórza Wisielców miały miejsce dwa cykle osadnicze. Pierwszy został zapoczątkowany około początku 2 połowy X wieku i trwał przypuszczalnie do połowy XI w., czyli przypada na okres największej prosperity miasta (m. in. budowa świątyni oraz umocnień obronnych północnej dzielnicy miasta). Kres jego przyniósł najprawdopodobniej najazd na Wolin króla duńskiego Magnusa Dobrego w roku 1043. Cykl drugi - znacznie krótszy, który nastąpił po trwającej około 50 lat przerwie osadniczej – przypada na I połowę XII w. i można go wiązać przypuszczalnie z pewnym ponownym odrodzeniem miasta jakie nastąpiło po najeździe duńskim w roku 1098.